

OPINIE SEPARATĂ,

expusă în temeiul articolului 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 și articolului 67 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

1. Prin Decizia nr. 45 din 12 aprilie 2022 a fost declarată inadmisibilă sesizarea nr. 123g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 208 alin. (6) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, și a textului „accesul la Internet” din punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006, ridicată de dl Petru Badicico, parte în dosarul nr. 21ji-40/2021, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. În Decizia menționată Curtea Constituțională a notat că articolul 34 alin. (1) și (2) din Constituție stabilește că dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal. Dreptul de acces la informație vizează modul, mijloacele și condițiile în care se realizează administrarea treburilor de stat și dreptul autorităților statului de a difuza astfel de informații. Reținând că articolul 34 din Constituție își are corespondentul în articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și ținând cont de standardele stabilite de către Curtea Europeană în această materie, Curtea Constituțională a invocat hotărârile Curții Europene în cauzele *Kalda v. Estonia*, 19 ianuarie 2016; *Jankovskis v. Lituania*, 17 ianuarie 2017; *Mehmet Reşit Arslan și Orhan Bingöl v. Turcia*, 18 iunie 2019 și *Ramazan Demir v. Turcia*, 9 februarie 2021. Curtea Constituțională a reținut că autorul excepției nu a demonstrat că accesul la Internet îi este necesar pentru exercitarea unui drept fundamental și a constatat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond (a se vedea §§ 25-29, 34-35 din Decizia citată).

3. În această cauză, problema în discuție se referă la o modalitate specială de acces la informații, *i.e.* accesul condamnaților la Internet. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, având în vedere accesibilitatea și capacitatea Internetului de a stoca și comunica cantități mari de informații, acesta joacă un rol important la îmbunătățirea accesului publicului la știri și la facilitarea difuzării informațiilor în general (*Delfi AS v. Estonia [MC]*, 16 iunie 2015, § 133).

4. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a notat că dreptul de acces la informații reprezintă un aspect al libertății de exprimare. Libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul ei și pentru împlinirea fiecărei persoane. Orice limitare a exercițiului acestei libertăți trebuie justificată în mod convingător. Justificarea limitării trebuie să se facă cu respectarea standardului proporționalității, impus de articolul 54 din Constituție, standard care reclamă, *inter alia*, ca motivele avansate de către legislator să fie pertinente și suficiente (a se vedea HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 52; HCC nr. 24 din 10 august 2021, § 36).

5. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a analizat cererile deținuților privind accesul la informațiile publicate pe unele site-uri web, care puteau fi accesate în mod obișnuit. Curtea Europeană a reținut că Internetul joacă un rol important la îmbunătățirea accesului publicului la știri și la facilitarea difuzării informațiilor în

general, având în vedere accesibilitatea și capacitatea sa de a stoca și comunica cantități mari de informații (*Kalda v. Estonia*, 19 ianuarie 2016, § 44). Curtea Europeană a subliniat că în instrumentele Consiliului Europei și în cele internaționale, accesul la Internet este catalogat din ce în ce mai mult ca un drept, fiind lansate apeluri în favoarea dezvoltării politicilor efective orientate spre un acces universal la Internet, care ar permite eliminarea „decalajului digital”. Aceste evoluții reflectă rolul important pe care Internetul îl joacă în viața de zi cu zi a oamenilor. Într-adevăr, un număr tot mai mare de servicii și informații sunt disponibile numai pe Internet (a se vedea *Kalda v. Estonia*, 19 ianuarie 2016, § 52; *Jankovskis v. Lituania*, 17 ianuarie 2017, § 62; *Ramazan Demir v. Turcia*, 9 februarie 2021, § 33).

6. Observ că dispozițiile contestate (articolul 208 alin. (6) din Codul de executare și punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006) stabilesc o interdicție absolută privind accesul la Internet, aplicabilă unor situații prestabilite, indiferent de circumstanțele fiecărui caz în parte.

7. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a notat că spre deosebire de legile elastice, care sunt „sensibile la circumstanțe” și care prevăd posibilitatea aplicării lor în funcție de contextul factual detaliat, legile rigide stabilesc concepte precise, „insensibile la circumstanțe” (a se vedea HCC nr. 3 din 4 februarie 2020, § 54; HCC nr. 27 din 13 noiembrie 2020, § 76; HCC nr. 36 din 23 noiembrie 2021, § 67; HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 84).

8. Normele contestate instituie, *prima facie*, o măsură cu caracter general (interdicția absolută a accesului deținuților la Internet) în detrimentul unor măsuri individuale mai puțin intruzive în dreptul condamnaților de acces la Internet (*e.g.*, accesul limitat la unele site-uri web educaționale, sociale, juridice; accesul controlat sub supravegherea autorităților penitenciare).

9. Astfel, consider că interdicția absolută a accesului deținuților la Internet instituită de dispozițiile contestate face incident articolul 34 din Constituție. În același timp, dreptul de acces la informații, inclusiv la cele publicate pe rețelele de Internet, nu este un drept absolut și, prin urmare, exercitarea lui poate fi supusă unor restrângeri, în condițiile articolului 54 din Constituție.

10. Așadar, în opinia mea, Curtea trebuia să declare sesizarea admisibilă și, în cadrul examinării acesteia în fond, să verifice dacă ingerința în dreptul fundamental de acces la informații este prevăzută de lege, dacă urmărește unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute în Constituție, dacă realizează, odată implementată, unul din aceste scopuri, precum și dacă este necesară și proporțională cu situația care a determinat-o.

Judecător al Curții Constituționale

Serghei ȚURCAN

12 aprilie 2022